

Byla C-56/20**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2020 m. vasario 4 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Vokietija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. sausio 30 d.

Pareiškėjas ir apeliantas:

AR

Atsakovas ir kita apeliacinio proceso šalis:

Stadt Pforzheim

Pagrindinės bylos dalykas

Pastabos apie draudimą vairuoti įrašymas užsienyje išduotame vairuotojo pažymėjime, atitiktis Sąjungos teisei

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aiškinimas, SESV 267 straipsnis

Prejudicinis klausimas

Ar Sąjungos teisei, visų pirma 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2006/126/EB dėl vairuotojo pažymėjimų (OL L 403, p. 18), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2018 m. birželio 29 d. Komisijos direktyva (ES) 2018/933, kuria ištaisoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/126/EB dėl vairuotojo pažymėjimų teksto redakcija vokiečių kalba (OL L 165, p. 35), prieštarauja nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias vadovaudamasis sprendimu dėl galiojimo nepripažinimo, kaip jis suprantamas

pagal Direktyvos 2006/126/EB 11 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą, įprastinės gyvenamosios vietos šalyje neturintis asmuo turi nedelsdamas pateikti savo užsienyje išduotą Bendrijos pavyzdžio vairuotojo pažymėjimo kortelę kompetentingai šalies institucijai, kad ši galėtų padaryti vairuotojo pažymėjime įrašą apie teisės vairuoti šalyje neturėjimą; pastaba (apie draudimą vairuoti) Bendrijos pavyzdžio vairuotojo pažymėjimo kortelėje paprastai turi būti pateikiama kaip raudona įstrižai perbraukta raidė „D“ 13 vietoje (pvz., priklijuojant lipduką)?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/126/EB dėl vairuotojo pažymėjimų (nauja redakcija) (OL L 403, 2006, p. 18)

Nurodomos nacionalinės teisės aktų nuostatos

Straßenverkehrsgesetz (Kelių eismo įstatymas), 3 straipsnis

Fahrerlaubnis-Verordnung (Nutarimas dėl leidimo asmenims dalyvauti kelių eisime), 46 ir 47 straipsniai

Bylos aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 Pareiškėjas yra Austrijos pilietis ir jo įprastinė gyvenamoji vieta yra Austrijoje. 2008 m. rugpjūčio 29 d. Austrijoje jis įgijo teisę vairuoti A ir B kategorijų transporto priemones.
- 2 2014 m. birželio 26 d. viešame Vokietijos kelyje pareiškėjas vairavo motorinę transporto priemonę, nors tuo metu buvo apsvaigęs nuo kanapių.
- 3 2015 m. rugpjūčio 10 d. sprendimu *Fahrerlaubnisbehörde der Stadt Pforzheim* (Už leidimus vairuoti atsakinga Pforcheimo miesto institucija) atėmė iš jo teisę vairuoti Vokietijos Federacinės Respublikos teritorijoje. Be to, ji įpareigojo jį nedelsiant (ne vėliau kaip iki 2015 m. rugpjūčio 28 d.) pateikti Austrijoje išduotą vairuotojo pažymėjimą, kad jame raudona įstrižai perbraukta raide „D“ galėtų pažymėti pažymėjimo negaliojimą Vokietijos Federacinėje Respublikoje (vadinamoji pastaba apie draudimą vairuoti). Ji išpėjo, kad, neįvykdžius šio įpareigojimo, įgalioti pareigūnai vairuotojo pažymėjimą gali laikinai atimti, ir paaikškino, kad, įrašius pastabą apie draudimą vairuoti, vairuotojo pažymėjimas bus grąžintas.
- 4 Pareiškėjo prieštaravimas dėl 2015 m. rugpjūčio 10 d. sprendimo buvo atmestas. Vėliau pateiktą skundą pirmosios instancijos teismas atmetė kaip nepagrįstą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo gautas apeliacinis skundas yra susijęs tik su įpareigojimu pateikti vairuotojo pažymėjimą ir grąšinimu jį atimti. Austrijoje suteiktos teisės vairuoti galiojimo nepripažinimas

Vokietijos Federacinės Respublikos teritorijoje yra įsigaliojęs ir nėra apeliacinio skundo dalykas.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 5 Pareiškėjas mano, kad 2015 m. rugpjūčio 10 d. sprendime nustatytas įpareigojimas jam pateikti savo vairuotojo pažymėjimą, kad į jį būtų įtraukta pastaba apie draudimą vairuoti, prieštarauja Sąjungos teisei. Direktyvos 2006/126 2 straipsnio 1 dalyje numatytas valstybių narių išduotų vairuotojo pažymėjimų pripažinimas tarpusavyje netaikant jokių formalumų. Vairuotojo pažymėjimų išdavimas ir keitimas, vadovaujantis, pavyzdžiui, šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies, 7 straipsnio 1 dalies e punkto ir 3 dalies b punkto, 11 straipsnio 1, 2 ir 3 dalių, 12 straipsnio ir I priedo 3 punkto (dėl paliktos vietos 13 ir 14 punktuose) ir 4 punkto a papunkčio nuostatomis, yra tik gyvenamosios vietos valstybės kompetencija. Jei ir visos kitos valstybės narės galėtų pakeisti vairuotojo pažymėjimo dokumentą (pavyzdžiui, užklijuodamos lipduką su pastaba apie draudimą vairuoti), tai neatitiktų abipusio vairuotojo pažymėjimų pripažinimo principo ir Direktyva 2006/126 siekiamo tikslo sukurti vieningo Bendrijos pavyzdžio vairuotojo pažymėjimą (pavyzdžiui, Direktyvos 2006/126 4 ir 16 konstatuojamosios dalies ir 1 straipsnio 1 dalies nuostatų).
- 6 Darytina prielaida, kad Direktyvos 2006/126 priėmimo metu šios problemos buvo žinomos. Ypač pasienio regionuose jau nuo seno pasitaiko atvejų, kai tam tikroje valstybėje narėje gyvenantys asmenys laikino buvimo kitoje valstybėje narėje metu padaro kelių eismo taisyklių pažeidimą, dėl kurio pastarojoje valstybėje narėje vadovaujantis jos teisės aktų nuostatomis atimama teisė vairuoti. Tačiau Direktyvoje 2006/126 nenumatyta laikino buvimo valstybės narės kompetencija daryti įrašus naujojo Bendrijos pavyzdžio vairuotojo pažymėjime. Todėl galima daryti išvadą, kad tokie įrašai pagal Sąjungos teisę yra neleistini.
- 7 Vadovaujantis išsamių teisės aktų nuostatų dėl iš plastiko pagamintos vairuotojo pažymėjimo kortelės apsaugos nuo klastojimo (pavyzdžiui, Direktyvos 2006/126 3 straipsnis ir I priedo 1 ir 2 punktai) esme ir tikslais, tik laikino buvimo valstybei narei taip pat neleidžiama keisti plastikinėje kortelėje esančius duomenis ir įtraukti kitus duomenis visam laikui arba užklijuojant (lengvai nuimamą) lipduką. Be to, reikia įvertinti ir tai, kad pagal Direktyvą 2006/126 vieta vairuotojo pažymėjimo 13 punkte palikta už tai atsakingos valstybės narės įrašams ir šios valstybės narės jau atlikto įrašo taip pat negalima tiesiog „užklijuoti“.
- 8 Taip pat reikia pridurti, kad pareiškėjui nustatyto įpareigojimo pateikti vairuotojo pažymėjimą įvykdymas susijęs su nemenkomis piniginėmis išlaidomis ir laiko sąnaudomis, riboja jo judėjimo laisvę, o vėliau gali sukelti ir rimtų praktinių problemų, jei, pavyzdžiui, atliekant eismo patikrinimą kitoje valstybėje narėje dėl saugumą užtikrinančioms tarnyboms nesuprantamo įrašo vairuotojo pažymėjime kiltų painiava. Taigi reikėtų atitinkamų aiškių nuostatų dėl tokių išlaidų, sąnaudų ir nepatogumų, tačiau Direktyvoje 2006/126 jų nėra. Išduodanti valstybė narė arba

priimanti valstybė narė, pasinaudodamos Direktyvos 2006/126 15 straipsnyje numatyta tarpusavio pagalbos galimybe, gali tik padaryti atitinkamą įrašą vairuotojo pažymėjime ir, jei reikia, išduoti naują vairuotojo pažymėjimo dokumentą.

- 9 Bet koku atveju atliekant kelių eismo patikrinimą valstybėje narėje galima nesudėtingai elektroninėmis priemonėmis patikrinti, ar konkretus asmuo turi teisę vairuoti motorinę transporto priemonę šioje valstybėje narėje. Tam nereikia daug papildomo laiko.
- 10 Atsakovas pažymi, jog 2015 m. balandžio 23 d. Sprendime *Aykul* (C-260/13, EU:C:2015:257) Teisingumo Teismas nurodė, kad pagal Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antros pastraipos nuostatas valstybė narė, kurioje turintis teisę vairuoti asmuo neturi įprastinės gyvenamosios vietos, taip pat turi teisę atsisakyti pripažinti vairuotojo pažymėjimą galiojančiu dėl jos teritorijoje padaryto pažeidimo. Be to, Teisingumo Teismas pabrėžė tokios priemonės svarbą užtikrinant eismo saugumą.
- 11 Pastaba dėl draudimo vairuoti, kuri įtraukiama į vairuotojo pažymėjimą po to, kai atsisakyta pripažinti teisę vairuoti šalyje, Vokietijos įstatymų leidėjo nuomone, yra būtina priemonė, nes ji yra labai svarbi siekiant tinkamai įvykdyti sprendimą dėl galiojimo nepripažinimo, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą. Be to, atsižvelgiant į Direktyvos 2006/126 atsiradimo istoriją ir remiantis jos konstatuojamosiomis dalimis galima daryti išvadą, kad ja visų pirma siekiama sustiprinti laisvą asmenų judėjimą, įsisteigimo laisvę ir kelių eismo saugumą. Šie tikslai galėtų būti pasiekti tik jeigu europinis vairuotojo pažymėjimas neprarastų savo teisę suteikiančio dokumento funkcijos. Tačiau, jei kontrolės institucija teisės vairuoti statuso negalėtų nustatyti pagal vairuotojo pažymėjimą ir tai padaryti galėtų tik kitais ilgai užtrunkančiais patikrinimo veiksmais, tokia funkcija būtų prarasta. Todėl darytina prielaida, kad Direktyvoje 2006/126 netyčia palikta teisinė spraga, kurią būtų galima pašalinti taikant analogiją.
- 12 Kadangi Direktyvoje 2006/126 priimančiajai valstybei narei numatyta galimybė pakeisti kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą (pavyzdžiui, vadovaujantis I priedo 3 punktu (dėl paliktos vietos įrašui 13 punkte) ir 4 punkto a papunkčiu), nagrinėjamu atveju negalima teigti, kad, pavyzdžiui, pakeitimas užklįjuojant lipduką yra apsaugos nuo klastojimo taisyklių pažeidimas. Be to, pareiškėjui nesudaroma nepatogumų, kai dokumento apsauga nuo klastojimo susilpninama dėl to, kad lipdukas su jo pažeidimą patvirtinančiu turiniu galėtų būti vėl pašalintas.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

- 13 Pareiškėjo skundžiamas už leidimus vairuoti atsakingos Vokietijos institucijos įpareigojimas pateikti jai Austrijoje išduotą vairuotojo pažymėjimą, kad būtų galima į jį įtraukti pastabą apie draudimą vairuoti, atitinka Kelių eismo įstatymo

3 straipsnį ir Nutarimo dėl leidimo asmenims dalyvauti kelių eisme 46 ir 47 straipsnius. Tačiau šios nacionalinės nuostatos gali prieštarauti Sąjungos teisei, visų pirma Direktyvai 2006/126.

- 14 Į klausimą, ar taip yra nagrinėjamu atveju, negalima atsakyti tiesiog vadovaujantis ankstesne Teisingumo Teismo jurisprudencija. Kitaip nei byloje, kurioje Teisingumo Teismas 2015 m. balandžio 23 d. priėmė Sprendimą *Aykol* (C-260/13, EU:C:2015:257), šiuo atveju kalbama ne apie sprendimo dėl galiojimo nepripažinimo vadovaujantis Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa teisėtumą, nes jis šiuo metu yra įsigaliojęs, o apie iš to kylantį klausimą, ar valstybė narė, priėmusi sprendimą nepripažinti teisės vairuoti dėl jos teritorijoje padaryto pažeidimo, teisę į kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą įtraukti pastabą apie draudimą vairuoti turi ir tada, jei vairuotojo pažymėjimo savininkas valstybėje narėje, kuri priėmė sprendimą dėl teisės vairuoti nepripažinimo, neturi įprastinės gyvenamosios vietos, kaip apibrėžta Direktyvos 2006/126 12 straipsnyje.
- 15 Pagrindinius argumentus, pagrindžiančius ir paneigiančius tokios teisės egzistavimą, šalys jau pateikė. Kadangi turėtų būti nagrinėjamas praktikoje dažnai pasitaikantis atvejis, aplinkybė, kad nagrinėjama teisė nėra aiškiai reglamentuota, leidžia daryti išvadą, kad direktyvoje ji nėra numatyta. Be to, dėl su tokiu vairuotojo pažymėjimo pakeitimu susijusių vairuotojo pažymėjimą išdavusios valstybės narės suverenių teisių apribojimų kyla klausimas, ar tam, kad būtų galima pripažinti tokios teisės egzistavimą, nereikia priimti aiškių europinių taisyklių.
- 16 Tokios teisės egzistavimas gali būti grindžiamas ta aplinkybe, kad laikino buvimo valstybė narė pagal Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą paprastai turi teisę dėl jos teritorijoje padaryto pažeidimo atsisakyti pripažinti vairuotojo pažymėjimo galiojimą šioje šalyje. Atitinkamos pastabos apie draudimą vairuoti įtraukimas į vairuotojo pažymėjimą yra tik šio sprendimo dėl teisės vairuoti galiojimo nepripažinimo įgyvendinimo priemonė. Bet kokiu atveju, jei vairuotojo pažymėjimo savininkas po to, kai atsisakyta pripažinti jo teisės vairuoti galiojimą, kelių eismo kontrolės metu pateikdamas vairuotojo pažymėjimą gali nuslėpti, kad teisės dalyvauti šalies kelių eisme jis nebeturi, kelių eismo saugumo tai nepadidina.
- 17 Problema gali padėti išspręsti ir tai, kad, remiantis Direktyvos 2006/126 15 straipsniu, galima daryti išvadą apie griežtą [vairuotojo pažymėjimą] išdavusios arba gyvenamosios valstybės narės pareigą į vairuotojo pažymėjimo dokumentą įtraukti atitinkamą pastabą apie draudimą vairuoti, jei to paprašo laikino buvimo valstybė narė, kuri priėmė sprendimą nepripažinti teisės vairuoti galiojimo. Tai taip pat sudarytų galimybę užtikrinti, kad vairuotojo pažymėjimo keitimo (pavyzdžiui, gavus pranešimą apie vairuotojo pažymėjimo praradimą) arba atnaujinimo atvejais pastaba apie draudimą vairuoti išliktų.

- 18 Tarptautinių sutarčių (pavyzdžiui, Kelių eismo konvencijos) nuostatos, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, šiuo atveju nėra svarbios.

DARBINIS VERTINIMAS